

PTUJSKI LIST

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Politično gospodarski tednik.

Štev. 43

Ptuj, 20. novembra 1921

III. letnik

Ptujsko gospodarstvo in novi občinski odbor.

F. Vajda.

Mestna uprava se bori z ogromnimi težavami. Občinske doklade so tako majhne, da komaj krijejo stroške mestnega šolstva, dasiravno so ti stroški znatno znižani s tem, da je država prevzela stvarne potrebe za gimnazijo. Mestna podjetja pa ne morejo vzdrževati mestnih uslužbencev, cest, javne razsvetljave in drugih neizogibnih potreb. Pred volitvami je vladni komisar mestnemu sosvetu predlagal najetje posojila, da se poravnajo najnujnejša plačila. Sosvet je prepustil rešitev tega vprašanja novemu občinskemu odboru. Preteklo je pol leta po volitvah, a občinski odbor še ni konstituiran. Najprej je bila volitev župana razveljavljena, ker so socijalni demokratje in narodni socijalci v mestni odbor kandidirali mestne uslužbenke, ki po volilnem zakonu ne smejo biti izvoljeni. V drugič izvoljeni župan še ni potrjen, ker ima vlada pomisleke proti njemu, katere je njegova stranka dobro poznala, predno ga je volila. Mestna uprava se od dne do dne muči, da izplačuje najnujnejša plačila delavcem in uradnikom. Meščani vidijo te težave in se škodoželjno muzajo, a ne pomislijo, da se težave mestne uprave tičejo njihovega žepa. Namesto da bi pomagali, še delajo nove težave, ki se bodo bridko maščevale na mestnih davkoplačevalcih.

Ravno tako postopajo novo izvoljeni občinski odborniki na veliko škodo zvojih volilcev davkoplačevalcev. V dokaz samo en slučaj: Draginja narašča in kuratorij Dijaškega doma in Mladike je hotel še pravočasno nakupiti večje množine krompirja, moke, masti in drugih živil. Ker občina nima razpoložljivega denarja, brez občinskega odbora pa ne more najeti posojila, so člani kuratorija hoteli najeti potrebno posojilo na svoj osebni kredit. To posojilo bi dobili pod ugodnimi pogoji, posojilo bi se vračalo v mesečnih obrokih od hranarine, katero plačujejo starši

gojencev in gojenk Dijaškega doma in Mladike. Vladni komisar se je obrnil na občinske odbornike, da obljubijo, da občinski odbor ne bo preprečeval tega načina vračanja. Gg. občinski odborniki socijalno demokratske in narodno socijalne stranke pa niti dovolj pozorno poslušali niso. Mislili so, da je posojilo že najeto, ter so člani obeh klubov pismeno izjavili, da ne odobrijo posojila, češ naj člani kuratorija le sami vrnejo to posojilo. Seveda so člani kuratorija vpricho tej strankarske zaslepljenosti opustili požrtvovalnost; posojilo se ni bilo najeto in se potem tudi ni najelo na škodo občine, ki bo pozneje morala plačevati živila za zavoda po dražjih cenah. Mestni davkoplačevalci se naj zahvalijo dotičnim odbornikom, ki delajo, občini težave, namesto da bi podpirali tiste, ki hočejo za občino kaj koristnega napraviti!

Kot nepristranski opazovalec poročam o tem ptujskim meščanom, da resno razmišljajo, ali je takšno postopanje občinskih odborikov koristno za občino.

V obeh zavodih je blizu 150 gojencev in gojenk, ki prinašajo na leto 2 milijona kron dohodkov, od katerih imajo zaslužek ptujski trgovci, obrtniki in delavci. Gimnazija sama pomenja letno milijon kron državnih prispevkov, ki se porabijo v mestu, ne glede na one svote, katere prinesejo dljaki in njih starši, ter na one, katere bi morali Ptujčani plačevati, ako bi morali dajati svoje otroke v druga mesta.

S strankarsko nagajivostjo se škoduje občini, a tudi politične stranke nimajo koristi od tega.

Najemninski vinar za mesto Ptuj.

Pokrajinska uprava je dovolila, kakor že objavljeno, pobiranje najemninskega vinarja od letne najemnine do 800 K 8%, do 1600 K 12% in nad to svoto 15%, počenši s 1. januarjem 1921. Vrhutega je dovolila pobiranje 1%

drugi napis nam poroča, da je sezidalo poslopje Muzejsko društvo s podporo države in prijateljev. V svetišču, ki meri v dolžini 16 m, v širini pa 8 m in ki je zelo dobro ohranjeno, se nahaja več lepih spomenikov, napisov v mozaiku različnega orodja in drugo. Posebno znamenit je glavni oltar z lepimi reliefi soseben s simboli in legendo Boga. Tudi drugi spomeniki nam predočujejo mitologijo boga. Razven tega stoji tu kip velike matere in relief keltskega boga Saksonusa, ki ga je Muzejsko društvo še le pred kratkim pridobilo. To svetišče (3. Mitre) je posvetil, kakor nam poroča napis na glavnem oltarju, ob času cesarja Gallena poveljnik 5. in 13. legije, Flavij Aper, ki je bil osumljen, da je odstranil cesarja Numerijana in katerega je usmrtil 1. 284 cesar Dioklecijan, ker mu je vedeževalka prerokovala: „Ti boš cesar, če ubiješ mrjasca (latinsko aper).“ Ne daleč od Mitreja je stalo svetišče nekega ženskega božanstva, najbrže že frigijske velike matere, blizu pa skoraj 1 km dolgo kopališče iz časa po Konstantinu Velikem. Na Zg. Bregu se je nahajala takozv.

od najemnine kot kanalsko pristojbino. Najemninski vinar in kanalsko pristojbino plačujejo brezizjemno vsi najemniki (podnajemniki) in hišni lastniki za prostore, ki jih uporaobljajo. Ker je došel odlok pokr. uprave še le 9. okt. t. l., se dostavita hišnim lastnikom meseca novembra dva računa: prvi je redni mesečni račun, drugi za diferenco od preteklih 10 mesecev. Da ne bo treba povprašati na magistratu, naj služi to pojasnilo: I. Redni mesečni račun za november: Prva stran obsega celotno svoto najemninskega vinarja, ki je odda hišni lastnik za se in vse stranke mestni občini; celotno svoto kanalske pristojbine, in skupno svoto obeh. Rodni mesečni račun se pošilja hišnemu lastniku, ki pobira najemninski vinar od vseh strank. Na drugi strani so navedene vse v poslopju stanujoče stranke, koliko vsaka plača naj. vinarja in koliko kan. pristojbine. Ker se bo zanaprej ta svota enakomerno vsak mesec pobirala, zato se izstavi ta detajlirani račun samo tokrat. Hišni lastniki si ga naj torej shranijo, najemniki pa zabeležijo na nje odpadajoče svoto. II. Račun za diferenco: Na prvi strani je v prvi vrsti označena celotna svota naj. vinarja, ki bi jo moral hišni lastnik po novem predpisu oddati od vseh preteklih 10 mesecev t. l. mestni občini za se in vse stranke. Druga vrsta pove, koliko je v preteklih mesecih hišni lastnik že oddal mestni občini naj. vinarja. Na strani je označena razlika obeh svot, ki se torej še mora oddati. V tretji vrsti je povedano, koliko znaša celotna svota kanalske pristojbine za vso preteklo dobo, v četrti, koliko je oddane mestni občini; na strani, kakšna je razlika, ki se še mora oddati. V peti vrsti je skupna svota obeh razlik, torej celotna diferenca. Ker je pobirala mestna občina dozdej najemninski vinar še vedno po predpisu za davčno dobo 1917—1919 in sicer po 6%, je razlika za 10 mesecev v nekaterih slučajih precejšnja. Na drugi računski strani so navedene vse stranke, koliko odpade na vsako za vse pretekle dobe naj. vinarja in koliko kan. pristojbine. Koliko od te svote je najemnik že odplačal hišnemu lastniku, tega

„krasna vila“ z velikimi stenskimi slikami, predstavljajočimi ptice, ki kljuvajo z dolgimi kijuni vodne rastline. To poslopje se je ob času preseljevanja narodov uporabilo kot grobnica, kakor nam spričujejo to številne človeške pa tudi živalske kosti, ki so se tu našle. Par kcrakov od Moses-ove hiše proti Hellerjevi gostilni blizu Studenčnice je stal žrtvenik rečnega boga Dravusa.

Blizu sedanje nove vojašnice je bil most čez Dravo, sezidan za časa cesarja Hadrijana v prvi polovici II. stoletja. Mogoče je, da je bil most poprej lesen. Odtod je šla cesta preko dvorišča vojašnice proti Panoramskemu griču, kjer je stalo ob vznožju kopališče z mrzlo vodo; na vrhu Panoramskega griča so se nahajala svetišča Jupitra, maloazijskih kabir in mogoče 4. Mitrej. Ta svetišča so porušili kristjani za časa Teodosija Velikega. Po dolini med Panoramskim in Grajskim gričem je šla cesta, ki je vodila čez sedanje mestno pokopališče. Severno od pokopališča je bilo tretje večje rimsko pokopališče s 159 grobovi s pepelom in 36 grobovi s kostmi,

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travner.

Nadaljevanje.

Razven teh dveh svetišč so stale tukaj še kapele in svetišča boga ognja Vulkana, boginje lepote Venere in božanstev „dojilk“, (nutrices augustae). Vzhodno od obeh Mitrijev je stalo svetišče boginje sreče (Fortuna stabilis). Po tem svetišču se je ta del mesta imenoval „vicus Fortunae.“ Izmed posvetnih poslopij so se tu ohranili ostanki hiše z vodnjakom in vinske trgovine, kjer so se našli v zemljo vkopani veliki vrči. Tukaj so bili tudi državni magacini carinskega urada, imenovani horrea.

Najvažnejša in najlepša stavba starega Poetovija je stala na Zg. Bregu. Ti ostanki so shranjeni v posebnem poslopju ne daleč od ceste. Latinski napis na pročelju nas pouči, da je bilo to svetišče solnčnega boga nepremagljivega Mitra, ki se je našlo l. 1913,